

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille J. Nieuwenburg
Auteur Dhr. R. de Vries
Telefoon 5113789 E-mail: r.d.vries@haarlem.nl
VVH/OV Reg.nr. 2009/77691
bijlage
B & W-vergadering van 26 mei 2009

Onderwerp

Koningin Wilhelminalaan 12; verzoek om aanwijzing als
rijksmonument

DOEL: Besluiten

Op grond van artikel 3 lid 5 Monumentenwet 1988 brengen burgemeester en wethouders hun advies over aanwijzing als rijksmonument uit aan de minister; in deze vertegenwoordigd door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten. In verband met de ontwikkelingen rondom aanwijzingen van monumenten in Haarlem wordt de raadscommissie Ontwikkeling in kennis gesteld van dit besluit.

B&W

1. Het college besluit op grond van artikel 3 Monumentenwet 1988, de commissie ruimtelijke kwaliteit gehoord hebbend, de minister OC&W negatief te adviseren over aanwijzing als rijksmonument
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gezonden aan de commissie Ontwikkeling

COLLEGE BESLUIT

Onderwerp: Koningin Wilhelminalaan 12; verzoek aanwijzing als rijksmonument

Inleiding

Inhoud

Volgens de Monumentenwet 1988 kan de minister, al dan niet op verzoek van belanghebbenden, objecten aanwijzen als beschermd monument. In het kader van de procedure dient het college een advies uit te brengen. Op 12 december 2008 is bij de minister van OC&W een verzoek ontvangen van K+P architecten BV namens de eigenaar Riso Vastgoed BV te Amsterdam, om het pand Koningin Wilhelminalaan 12 (rond 1900 gebouwd) aan te wijzen als beschermd rijksmonument. Per 12 december jl. is het pand als zodanig voorbeschermd, hetgeen betekent dat de beschermende regels van de Monumentenwet 1988 van kracht zijn. Centraal staat de vraag of het pand monumentaal voldoende waardevol is op nationaal niveau, zodat het gerechtvaardigd is om het op rijksniveau te beschermen. Tijdens een bezoek aan het object op 10 maart jl. door enkele leden van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit/Commissie Welstand en Monumenten (ARK/CWM) en de gemachtigde architect, is het pand bezichtigd en beoordeeld.

Besluitpunten college

1. Het college besluit op grond van artikel 3 Monumentenwet 1988, de commissie ruimtelijke kwaliteit gehoord hebbend, de minister OC&W negatief te adviseren over aanwijzing als rijksmonument.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gezonden aan de commissie Ontwikkeling.

Beoogd resultaat

Het verzoek betreft strikt genomen een aanwijzing van het pand als rijksmonument. Gelet op het negatieve advies hierover van de ARK/CWM en gelet op het vaste beleid van de gemeente en OCW kan worden gesteld dat rijksbescherming niet haalbaar is.

Het besluit is daarom de minister van OCW te adviseren de panden niet aan te wijzen als rijksmonument zoals bedoeld in de Monumentenwet 1988.

Argumenten

Het pand is inhoudelijk beoordeeld tijdens het MIP en kende toen onvoldoende kwaliteit om in aanmerking te komen voor het MSP. Recent is het pand beoordeeld door commissieleden van de ARK/CWM en er is geadviseerd dat er sprake is van onvoldoende architectuurhistorische kwaliteit om positief te staan tegenover een aanwijzing als rijksmonument.

Interne adviezen: ARK/CWM.

Het pand is eerder in het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) opgenomen geweest en gelet op de aanwezige architectuurhistorische waarden te licht bevonden voor rijksbescherming. Omdat het pand te licht is bevonden in het MIP, is het niet opgenomen in het Monumenten Selectie Project (MSP) en is hierdoor niet op de lijst van potentiële gemeentelijke monumenten geplaatst.

De conclusie van het *advies van de ARK/CWM* is als volgt: “gesteld kan worden dat de monumentale waarden van de villa vooral gelegen zijn in de goed bewaard gebleven hoofdvorm, enkele bijzondere onderdelen in in- en exterieur, de ensemblewerking met de villa- en herenhuisbebouwing in de nabije omgeving en het belang van het ontwerp binnen het oeuvre van de Haarlemse architect J. v. d. Ban. Voor plaatsing op de lijst met beschermde rijksmonumenten komt de villa, gezien bovenstaande criteria, niet in aanmerking. Van nationaal belang is geen sprake.”

Bijlagen

Advies ARK/CWM

Het college van burgemeester en wethouders

Monumentale waarden Villa Lommerrijk (Koningin Wilhelminalaan 12)

Verslag van het bezoek door een delegatie van de ARK aan Koningin Wilhelminalaan 12 d.d. 10 maart 2009. Het bezoek vond plaats naar aanleiding van het verzoek van de eigenaar tot plaatsing van het pand op de lijst met beschermde rijksmonumenten. Het pand is bekeken en beoordeeld op basis van de criteria die de RACM hanteert bij een dergelijk verzoek. In 2008 is een architectuur- en bouwhistorische rapportage opgesteld door Het Monumenten Advies Bureau uit Nijmegen.

Architectuurhistorische waarde

De villa heeft architectuurhistorische waarde vanwege de hoofdvorm die is uitgevoerd in een sobere, aan de neorenaissance verwante, bouwstijl met incidenteel in Jugendstil vormgegeven details zoals ijzeren balkonversieringen. De villa weerspiegelt in opzet en verschijningsvorm de contemporaine architectonische ontwikkelingen uit het begin van de 20ste eeuw. Karakteristiek wat betreft de hoofdvorm zijn de dubbele trapgevel en het torenachtige volume aan de zijgevel met de spitse kap. De speklagen, sluitstenen, zorgvuldig gemetselde gevels met sober siermetselwerk, hardstenen borstweringen vormen daarbinnen belangrijke onderdelen.

De ambachtelijke opzet van het exterieur wordt herhaald in het inwendige: onder meer in de geornamenteerde stucplafonds en de houten trappartijen van het trappenhuis. De architectuurhistorische waarde wordt versterkt door de schouwpartij met het polychrome tegeltableau in de centrale hal.

Het exterieur van de villa is in de jaren 60 van de vorige eeuw witgekalkt. Door het (recent) verwijderen van de witte kalklaag is de oorspronkelijke baksteenornamentiek weer in volle glorie hersteld.

De architectuurhistorische waarde is evenwel verzwakt door het wijzigen van het oorspronkelijke voegwerk, het vernieuwen van de ramen, het aanbrengen van dubbele beglazing, Het (hier en daar) aanbrengen van ventilatieroosters in de ramen, het vernieuwen van de meeste kozijnen, wijzigingen in het interieur (nieuwe stucplafonds en -ornamenten).

Ensemblewaarden

De villa is beeldbepalend gesitueerd aan de Koningin Wilhelminalaan. Het ruime voorterrein zorgt mede voor een prominent zicht op de voorgevel.

Het pand maakt deel uit van het ensemble van villa's en herenhuisen nabij de Haarlemmerhout. Tezamen met het merendeel van de aangrenzende villa- en herenhuisbebouwing die uit min of meer dezelfde tijd dateert, de situering op ruimte kavels met forse (voor)tuinen, de aanwezigheid van het stadspark aan de overzijde is sprake van een bijzonder ensemble dat kenmerkend is voor het villa-achtige karakter van dit gebied nabij de Haarlemmerhout.

De recente bouw van het in klassieke trant ontworpen complex pal aan de oostzijde van de villa verzwakt de historische ensemblewaarden.

Zeldzaamheid

Architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel is geen sprake van zeldzaamheid

Cultuurhistorische waarde

De villa bezit lokaal-historische waarde. De Haarlemse architect J. van den Ban leverde het ontwerp. De opdrachtgever David Cohen heeft als industrieel een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van de Haarlemse industrie.

Concluderend kan gesteld worden dat de monumentale waarden van de villa vooral gelegen zijn in de goed bewaard gebleven hoofdvorm, enkele bijzondere onderdelen in in- en exterieur, de ensemblewerking met de villa- en herenhuisbebouwing in de nabije omgeving en het belang van het ontwerp binnen het oeuvre van de Haarlemse architect J. v. d. Ban.

Voor plaatsing op de lijst met beschermde rijksmonumenten komt de villa, gezien bovenstaande criteria, niet in aanmerking. Van nationaal belang is geen sprake. Lokaalhistorisch zijn de monumentale waarden evident. Vanwege deze lokaalhistorische waarden is plaatsing op de lijst met beschermde gemeentelijke monumenten van harte aan te bevelen.

Namens de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit

Drs. M.A.C. Polman
Ing. K. Doornenbal

Haarlem, 17 maart 2009